

Bc. Jan Hanzelka
prof. JUDr. Miroslav Mareš, PhD.

Mediální prezentace ISIS: Obsahová analýza časopisu Dabiq Media Presentation of ISIS: Content Analysis of the Magazine Dabiq

RECENZOVANÝ
ČLÁNEK

Vojenské rozhledy, 2015, roč. 24 (56), č. 2, s. 51–63, ISSN 1210-3292 (tištěná verze), ISSN 2336-2995 (on-line).

Abstrakt

Tento článek se zabývá analýzou časopisu Dabiq. Tento časopis je vydáván Islámským státem v Iráku a v Sýrii a slouží pro džihádickou propagandu v anglickém jazyce. V předkládané práci je využita obsahová analýza. Zkoumány jsou tematické oblasti (kvalitativní analýzou) a důležité pojmy (s frekvenční analýzou pojmů). Autoři identifikovali tři základní témata časopisu Dabiq – náboženství, ustanovení Chalífátu a jeho fungování a vojenské operace ISIS. Objasněno bylo i pojetí nepřátel z hlediska ISIS.

Abstract

This article deals with analysis of the magazine Dabiq. This magazine is published by the Islamic State in Iraq and Syria and it serves to Jihadist propaganda in English language. The content analysis is used. Thematic fields (with qualitative analysis) and important terms (with term frequency analysis). Authors identified three main themes of the Dabiq magazine – religion, establishing of the Caliphate and its functions and military operations of the ISIS. The conceptualization of the enemies from the point of view of the ISIS.

Klíčová slova

Islámský stát, ISIS, terorismus, náboženský extremismus, obsahová analýza, Sýrie, Irák, Chalífát, Dabiq

Key words

Islamic state, ISIS, terrorism, religion extremism, Syria, Iraq, Dabiq, Content analysis

Úvod

Tento článek se věnuje tématu, které se týká mediální prezentace skupiny Islámský stát v Iráku a Sýrii (dále jen ISIS). ISIS je dnes jednou z nejdiskutovanějších teroristických skupin. K tomu přispěla jak její skutečná síla, která není zanedbatelná, tak rovněž i velmi profesionální mediální prezentace činnosti skupiny. Organizace ISIS dokázala inovujícím způsobem využít potenciál internetu, respektive sociálních sítí, jako je facebook a twitter, a to jak na prezentaci své činnosti, tak i na rekrutaci a organizaci příznivců a podporovatelů. Propaganda je zaměřena na západní země a jejímu působení tak mohou být vystaveny i osoby ve středoevropském prostoru.

Obrázek č. 1: Ukázka vyhledávání #Dabiq na sociální síti Twitter.

Zdroj: Twitter Search (hledaný výraz „#Dabiq“)

Mezi nejdílenější obsah na sociálních sítích patří fotografie a videa, která zachycují okamžiky ze života jednotlivých „mudžahedínů“ v bojové zóně (tento pojem doslova označuje ty, kteří vedou džihád; užívá se však především pro příslušníky ozbrojených formací bojujících povstaleckým způsobem za zájmy islámu, rozšířil se zejména v souvislosti s guerillovým odbojem v Afghánistánu) [1]. Nechybí ovšem ani účty na sociálních sítích, které budí dojem „oficiálních“ komunikačních kanálů ISIS a jejichž obsahem jsou sdělení týkající se předešlých akcí a událostí a rovněž i propagační obsah, který má za cíl obhajobu jednotlivých činů ISIS nebo snahu o radikalizaci muslimské komunity.

Na výše uvedeném obrázku můžete vidět příklad radikalizačního materiálu, který lze nalézt na sociálních sítích, a tím je ISIS oficiálně vydávaný časopis *Dabiq*. Myšlenka vydávání radikálního islamistického časopisu není nová, již v minulosti byl lidmi napojenými na teroristickou síť Al-Káida například vydáván časopis *Inspire*. Ten obsahoval kupříkladu praktické návody a manuály pro uskutečňování teroristických akcí v západních zemích [2].

V této práci se pokusíme hlouběji analyzovat tento časopis, a to jak z hlediska kvalitativní, tak i kvantitativní analýzy obsahu. Kvalitativní analýza se zaměří především na tematickou strukturu časopisu a jeho jednotlivých čísel. Kvantitativní obsahová analýza se na základě sestaveného „slovníku“ ISIS a následného mnohorozměrného škálování pokusí ozřejmit základní argumentační struktury, na kterých ISIS staví svá vyjádření. Co se týče časového omezení, analyzována byla čísla časopisu vydaná do února 2015 ($n = 6$). Z uvedené analýzy je možné určit dominantní oblasti propagandistického zájmu ISIS ve vztahu k západním zemím. Toto poznání může posloužit k formulaci protiopatření do budoucna, což je výzva mj. pro bezpečnostní složky České republiky.

1. Obsahová analýza periodika *Dabiq*

Časopis na první pohled zaujme svou profesionální grafickou úpravou a stylizací. *Dabiq* vychází v arabštině, ale například i ve francouzštině a angličtině a je zde tedy značný potenciál oslovit i západní muslimy. Jak už bylo řečeno, není problém získat přístup k jednotlivým číslům časopisu. Na internetu můžeme nalézt mnoho odkazů, které nabízejí kompletní archiv dosud vydaných čísel, a i na sociálních sítích je tento časopis často sdílen mezi příznivci radikálního islámu.

1.1 Kvalitativní analýza: Tematické oblasti

Kvalitativní část analýzy bude vycházet z postupného kódování jednotlivých článků do kategorií, které byly definovány v průběhu analýzy (slučovány, zakládány, rušeny atd.). Při kódování jsme se zaměřovali především na nadpis, zvýrazněné části a celkovou „hlavní myšlenku“ textu. Jako jednotka pak byla určena stránka časopisu, z důvodu jisté tematické ucelenosti v jednotlivých částech časopisu a především rozdílné délky jednotlivých příspěvků, která by v případě, že bychom upřednostnili jako jednotku právě příspěvek, způsobila značné zkreslení (některé příspěvky jsou o délce několika souvětí a jiné několika stran).

V časopise Dabiq se tedy můžeme setkat se třemi druhy obsahu:

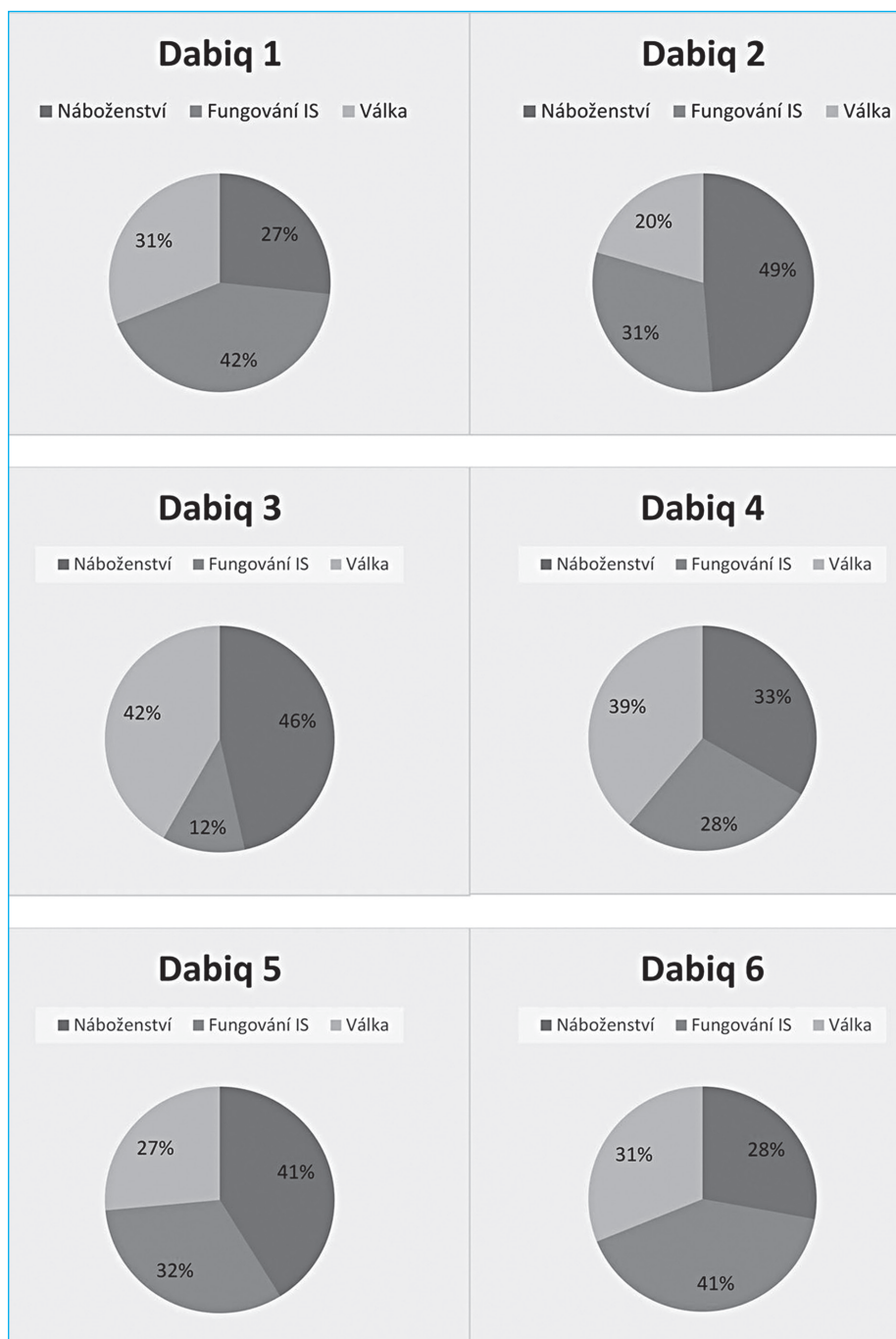
1. Nábožensky zaměřené texty
2. Texty popisující fungování Islámského státu [3]
3. Texty popisující vojenské operace

Nábožensky zaměřené texty v drtivé většině případů obsahují citáty z Koránu a jiných náboženských textů a následně probíhá popis a výklad, který má ospravedlnit určité chování ISIS. Celkově se náboženské tematiky využívá k prezentaci konfliktu v Sýrii jako „svaté války“ mezi silami dobra (mudžahedíny) a křžiáky včetně jejich spojenců (odpůrci ISIS). Víra jako taková (dle výkladu ISIS) nedovoluje muslimovi zastávat neutrální postoj a nutí ho k výběru strany. Buď bude následovat učení Alláha, nebo se rozhodne zůstat ve světě *kafr* (nevěřících) a tím upadne jeho víra (např. Dabiq 1/2014: 11). ISIS rovněž apeluje na to, že v současném světě jsou muslimové bez respektu a důstojnosti a jedině v Islámském státu tzv. Chalífátu mohou nalézt zadostiučinění. Můžeme se tedy setkat s netolerantní polarizací na „my“ a „oni“ a se souvisejícím odmítnutím pluralismu. To přispívá k jejich extremismu a militantnosti [4] a tato polarizace pak prostupuje jak rovinou náboženství „věřící“ vs. „nevěřící“, tak i rovinou společensko-politickou: „uvědomělý muslim“ vs. „odpůrci Chalífátu“. Zde je nutné zdůraznit, že ISIS nestaví pouze na náboženském rozporu, ale právě na rozporu politickém, kdy jde spíše o získání legitimacy svého postavení, jako zřizovatele Chalífátu než v rámci obrany víry. Tomu nasvědčuje i fakt, že mezi cíle útoků ISIS se řadí i ší'itská a kurdská muslimská menšina a všichni, kdo se staví na odpor a zpochybňují legitimitu ISIS, včetně konkurenčních teroristických organizací (ti jsou označováni za odpadlíky od pravé víry, tj. *murtaddín*).

Texty popisující fungování Islámského státu měly v prvním čísle časopisu spíše duchovní charakter a zaměřovaly se na ospravedlnění existence ISIS jako jediné a „vyvolené“ organizace, která má sloužit k ochraně islámu. Dále pak do této kategorie patří texty, které popisují spolupráci mezi ISIS a kmeny a jejich případné spory a vztahy s dalšími aktéry. Pravidelnou rubrikou časopisu jsou úspěchy Islámské policie, která se stará o dodržování práva šaría a potírání kriminality. Dále pak můžeme zmínit prezentaci různých propagandistických článků a „sociálních programů“ ISIS, jako je péče o sirotky, rozdělování potravin atd. V neposlední řadě je nutné zmínit rekrutační snahy zaměřené na získání nových členů, a to se zaměřením obecně na „kohokoliv“, ale nechybí i specifická rekrutace určitých profesí.

Texty popisující vojenské operace jsou často doplněny fotografiemi mrtvých nepřátel a dobytých území. Rovněž sem můžeme zařadit rubriku, ve které ISIS prezentuje výroky svých nepřátel, většinou v kontextu adorace důležitosti skupiny. Stejně tak bychom mohli nalézt profily nepřátel a případně ospravedlňování poprav (např. Jamese Foleyho).

Pokud se blíže zaměříme na podíl obsahu v jednotlivých číslech, tak zjistíme, že v prvním čísle časopisu převládala kategorie (2), zaměřující se na fungování Islámského státu pod správou ISIS. To bylo dáno potřebou ujasnění role ISIS a obhajobou legitimacy svého postavení. Postupem času ale silil náboženský aspekt (1), který se výrazně promítl do druhého čísla časopisu. Náboženské texty měly za cíl ospravedlnit chování ISIS a popřípadě motivovat čtenáře ke zvolení si „správné“ cesty. Ve třetím a čtvrtém čísle pak můžeme pozorovat zvýšení množství obsahu kategorie (3), a to zejména ve spojitosti s leteckými útoky USA a vojenskými operacemi proti Kurdům; už jen z názvu časopisu „*A Call to Hijrah*“ je zde patrný zdůrazněný apel zaměřený na sympatizující muslimy,

Graf č. 1: Prostor, který byl dán jednotlivým tematickým oblastem v jednotlivých číslech časopisu (v procentuálním počtu stránek)

Zdroj: Autor práce

kteří vyzívá k připojení se k ISIS a budování Chalífatu. V současné době můžeme pozorovat návrat k aspektům fungování a upevňování legitimacy ISIS.

Pokud se podíváme na názvy jednotlivých čísel časopisu, můžeme v podstatě konstatovat, že odrážejí naladění celého čísla. První číslo, *The Return of Khilafah*, bylo zaměřené na organizaci „Islámského státu“. Druhé číslo, *The Flood*, odkazovalo především na náboženský aspekt, a poslední dvě čísla, *A Call of Hijrah* a *The Failed Crusade*, měly mnohem větší aspekt na válečnictví a rekrutaci. V dalších číslech, *Remaining and expanding* a *Al-Qaidah of Waziristan*, se opět vrací více prostoru praktickým aspektům fungování ISIS. Budoucí analýzou dalších čísel můžeme odhalit možné změny taktických cílů ISIS. Pokud by například začal stoupat obsah zaměřující se na fungování Islámského státu, je možné odhadovat, že ISIS cítí potřebu upevňovat své postavení.

1.2 Kvantitativní analýza: Četnost slov a analýza spoluvýskytů

Kvantitativní analýza vychází z knihy Martina Hájka [5] a textu Václava Čepeláka [6], kteří popisují obsahovou analýzu za pomoci softwarového programu COOA [7]. Pokud se zaměříme na četnost slov, která se v časopisu Dabiq vyskytují, můžeme konstatovat, že výsledky nejsou nijak překvapivé. Na první pozici se umístily slova jako „Alláh“, „lidé“, „islám/ský“, „Dabiq“, „stát“, „Irák“, „válka“ atd. (pozn.: překlady do češtiny). Tento seznam (viz tabulka č. 1) využijeme jako slovník pro další analýzu.

Zjištění četnosti slov je prvním krokem k analýze spoluvýskytů slov (tj. kolokací), která vychází z lingvistické analýzy. Nejprve jsme převedli jednotlivé časopisy do jednotného textového souboru – tzv. textového korpusu a následně bylo nutné určit kontextovou jednotku. Kontextová jednotka může být uměle vytvořená (počtem vět, slov nebo znaků), nebo může udržovat původní strukturu textu tj. odstavce, články, strany. Pro náš účel byla jako kontextová jednotka zvolena věta (definovaná jako souhrn znaků mezi dvěma tečkami), a to z důvodu, že chceme zjistit vzájemnou závislost slov a jejich spojení s aktivitou ISIS. Dalším důvodem bylo i relativně menší množství textu, který má velmi členitou strukturu. Pro větší kontextové jednotky by bylo vhodnější větší množství textu s méně členitou strukturou.

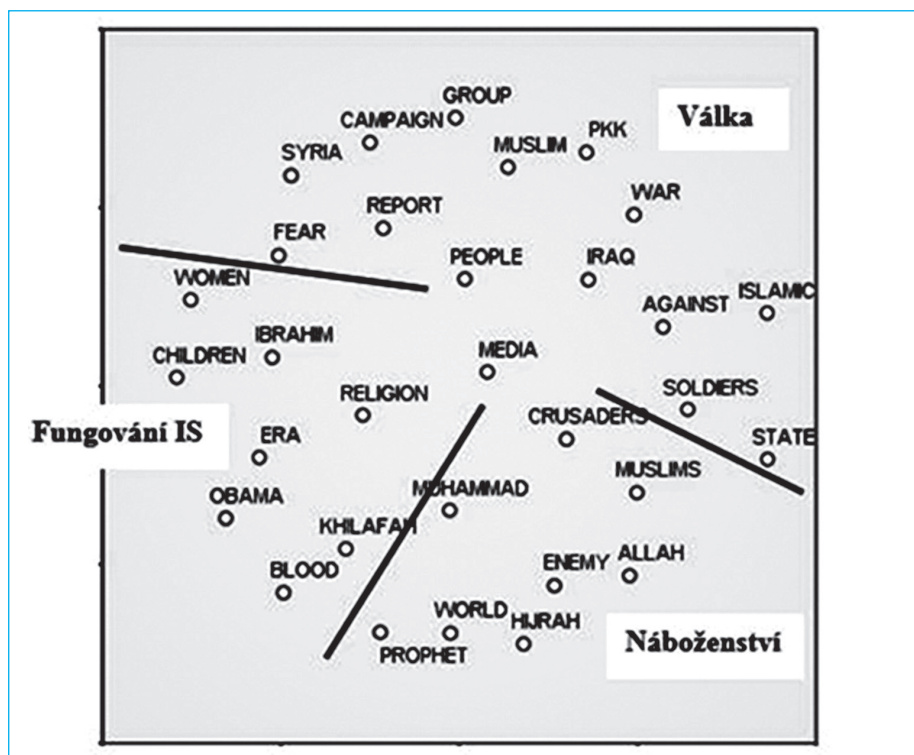
Pro výpočet spoluvýskytů jsme použili program COOA. Výsledkem je matice, která udává, kolikrát bylo dané slovo použito v kontextové jednotce s dalšími slovy ze slovníku. Následně byla matice graficky znázorněna skrze program SPSS a funkci mnohorozměrného škálování Proxscal. Grafické znázornění zobrazuje vzdálenosti jednotlivých slov (viz graf č. 2), slova chybějící v grafu a přitom zařazena do slovníku jsou ta, která neměla větší spojitost s ostatními výrazy (možná změna při zvětšení kontextové jednotky).

Tabulka č. 1: Nejčastější slovník ISIS na základě časopisu Dabiq (zpracováno v Atlas.ti 6).

4. ALLAH	15. GROUP	26. MEDIA
5. PEOPLE	16. PKK	27. WOMEN
6. ISLAMIC	17. FEAR	28. OBAMA
7. DABIQ	18. SOLDIERS	29. IBRAHIM
8. STATE	19. KHILAFAH	30. MUHAMMAD
9. IRAQ	20. WORLD	31. MUSLIM
10. WAR	21. AGAINST	32. REPORT
11. HIJRAH	22. CRUSADERS	33. CAMPAIGN
12. PROPHET	23. ENEMY	34. ERA
13. RELIGION	24. BLOOD	35. GOVERNMENT
14. MUSLIMS	25. CHILDREN	36. SYRIA

Zdroj: Autor práce

Následující graf zobrazuje blízkost slov obsažených ve slovníku. Slova, která jsou blízko vedle sebe, se vyskytují častěji ve stejných větách, než slova umístěná dále od sebe.

Graf č. 2: Vzdálenost jednotlivých slov od sebe Dabiq (zpracováno v programu SPSS).

Zdroj: Autor práce

Obsahová analýza rozložení jednotlivých slov v podstatě odráží stejné oblasti témat jako kvalitativní, a to téma **náboženství, správy Islámského státu a válek a vojenských operací**. Nyní se tedy znovu můžeme podívat na jednotlivé kategorie, tentokrát z hlediska kvantitativní analýzy jednotlivých slov.

1.2.1 Náboženství

V sektoru grafu, který bychom mohli označit jako zaměřující se na náboženství, můžeme identifikovat klasická slova vztahující se k islámu (Alláh, Mohamed, Muslim atd.). Můžeme zde nalézt i přesahy do dalších kategorií, a to například skrze slovo „křížáci“, které spojuje náboženské základy s válkou proti nepřítelům ISIS. ISIS prezentuje svůj boj jako další kapitolu historického střetu západní civilizace a islámu, která se odvolává právě až ke křížovým výpravám. Z hlediska hlubší analýzy je zajímavé slovo „svět“, které se pojí se slovy „hijrah“ a „prorok“. To nám potvrzuje deklarativní rozsah působnosti ISIS, která se snaží cílit svou propagandu na muslimskou komunitu v globálním měřítku, s důrazem k připojení se na stranu „pravého islámu“.

Podíváme-li se do historie skupiny, můžeme rovněž vidět silný radikalizační posun, který se projevil především stoupajícím odporem ke všem náboženským menšinám v regionu. Tato teroristická skupina, která má své kořeny v Irácké Al-Kájdě (AQI), se značně nábožensky radikalizovala poté, co se v roce 2010 vůdcem skupiny stal al-Baghdadi [8], [9]. Baghdadi využil sunitské revoluce v Sýrii a začal operovat napříč irácko-syrskými hranicemi. Jeho cíl ustanovení Chalífátu na území těchto států pak nejspíše vedl k rozkolům mezi ISIS a další teroristickou skupinou al-Nusra Front (syrská pobočka Al-Káidy), což mělo za následek vzepření se Baghdádího centrálnímu vedení Al-Káidy [10]. ISIS se tedy osamostatnila a Baghdadi byl jmenován chalífou nově vzniklého „Islámského státu“. Presentace ISIS jako „vyvolené organizace“, která má nastolit světový Chalífát, je jedno z mobilizačních témat, která tato organizace využívá k rekrutaci nových členů. K nastolení celosvětového chalífátu odkazuje i samotný název časopisu „Dabiq“. Název je převzat z proroctví, ve kterém se mají utkat síly chalífátu a „křížáků“ právě u tohoto města a vítězství v bitvě má být první předzvěstí, po které má následovat dobytí Konstantinopole a Říma a nastolení celosvětového Islámského státu [11]. Shrňme-li roli náboženství v rámci ISIS, můžeme konstatovat, že se jedná o klasický příklad salafistického islámu.

1.2.2 Fungování a správa Islámského státu

Klíčovými slovy v této kategorii jsou „chalífát“, „náboženství“ a „éra“ – ty odkazují na podstatu ideálního zřízení, které by mělo vzniknout pod vedením ISIS. Odkazují tedy na již výše zmíněnou ideu státu založeného na náboženských principech, který se bude řídit striktními pravidly islámu, a to v podobě, v jaké ho interpretují extremističtí učenci ISIS. Podstatou chalífátu je nedělitelné sloučení státní moci a víry – náboženství musí prostupovat celým veřejným prostorem a náboženským doktrínám jsou podřízeny prakticky veškeré aktivity jak ve veřejném, tak soukromém životě.

Za pomoci KWIC analýzy obecnějšího slova „lidé“ (vyhledání vět s obsahem tohoto slova) můžeme nalézt silný důraz ve spojitosti s náboženstvím, a to především ve formě výzev nebo nařízení převzatých z nábožného učení Koránu a Sunny, slovo „lidé“ se pak může vykládat rovněž jako národ; ve spojitosti s náboženstvím pak jako muslimský národ v rámci Chalífátu.

Můžeme zde rovněž nalézt propojení skrze slova „žena“ a „dítě“, které se používá buď za účelem ukázat, že připojení se k ISIS je vhodné pro všechny bojovníky ve jménu islámu a pouť hijrah mají vykonat i s rodinami, anebo jako nástroj demonizace nepřátel a odvolávání se na zvěrstva, která budou napáchána na členech rodin muslimů, pokud nepřátelé islámu zvítězí, – k tomuto se rovněž váže slovo „strach“.

Dále se pak z této skupiny slov zaměříme na slovo „médiá“, které je z hlediska výkladu nejspornější. Na základě KWIC analýzy můžeme říci, že média hrají v rámci Dabiqu dvě role. Za prvé se toto slovo objevuje ve spojitosti s proislámskou propagací, a to jak za pomoci sociálních médií, tak i oficiálních kanálů. Pro oficiální styk s veřejností ISIS využívá činnosti *AlHayat Media Center*.

Obrázek č. 2: Logo AlHayat Media Center

Zdroj: Dabiq 2/2014

AlHayat Media Center o sobě tvrdí, že jeho posláním je poskytovat zprávy Islámského státu v rozdílných jazycích za účelem spojení muslimů pod „jednotnou vlajkou“. Za tímto účelem produkuje video, audio a tištěné materiály (Dabiq 2/2014: 43). Název, který tvoří slovo *AlHayat*, má v překladu znamenat „život“ a jedná se výňatek z verše:

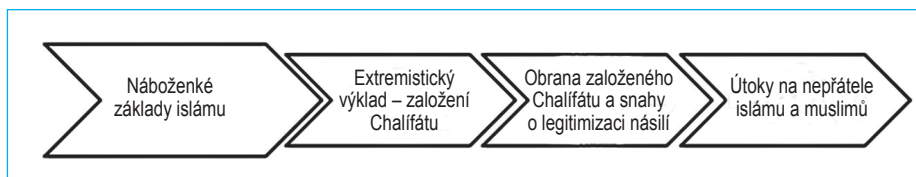
Číslo sury: 8, Název sury: Kořist, Arabský název: Al-Anfál, Verš: 24

„Vy, kteří věříte! Odpovídejte na výzvu Boha a posla Jeho, když ten vás volá k tomu, co život vám dává. A vězte, že Bůh stojí mezi člověkem a srdcem jeho a že k Němu budete shromážděni!“

Zdroj: v originále Quran.com 2015 (viz český překlad Islamweb 2015)

Mezi další obsah, který AlHayat Media Center rovněž pravidelně vydává, patří *Islamic State news* [12], krátké přehledy událostí zaměřující se především na grafiku a emotivní titulky a rovněž množství propracovaných videí zaměřených na rekrutaci (především na zahraniční bojovníky z jiných zemí) a propagaci činnosti ISIS [13]. Média jsou vnímána i ve vztahu k Západu, a to jako nositelé západní propagandy a rovněž jako šířitelé strachu z možného teroristického útoku. Zde bychom mohli rovněž znovu zařadit již výše vzpomínanou rubriku, která má prezentovat mediální výroky zástupců západní společnosti a prezentovat na nich slabost nepřátel anebo adorovat důležitost ISIS.

Obecně pak můžeme říct, že grafické vyobrazení (viz graf č. 3) odpovídá základní argumentační linii, kterou ISIS používá v rámci časopisu k obhajobě svého jednání a rekrutaci. Ta je postavena na náboženských základech, kdy jsou muslimové povinni učinit „hijrah“ tj. migraci do pravého chalífátu, za jehož existenci je potřeba bojovat všemi prostředky.

Graf č. 3: Argumentační linie ISIS

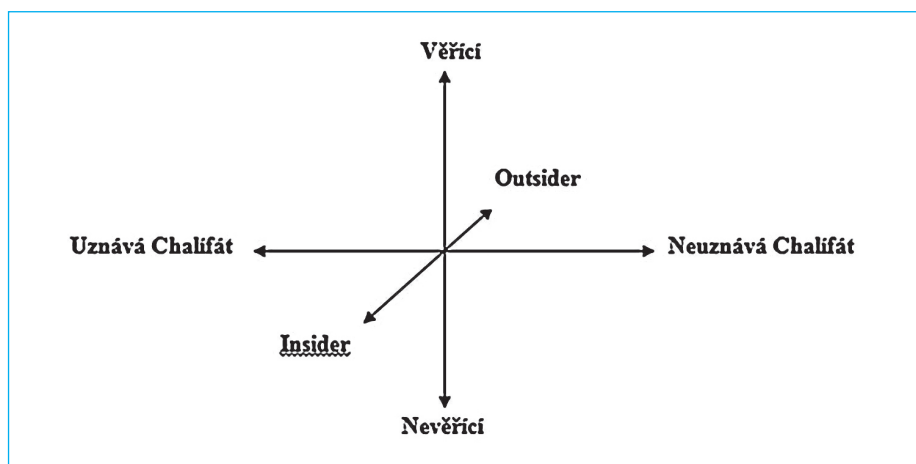
Zdroj: Autoři práce

1.2.3 Válka proti nevěřícím a vojenské operace

Do kategorie válečných operací můžeme zařadit slova jako například „válka“, „kampaň“, „skupina“, „voják“, „proti“, „strach“ atd., která jsou z hlediska významů více méně neproblematická. Blíže se v této kategorii zaměříme na analýzu pojmání „PKK“ a následně se pokusíme odhalit konfliktní linie spojené s agresí ISIS vůči jiným skupinám. Znovu je vhodné vzpomenout přesahy do dalších kategorií, a to například formou spojování náboženských a historických zkratk se současnými nepřáteli ISIS a vyvolávání strachu, který má polarizovat muslimskou komunitu, a to především zdůrazněním útoku na základní hodnoty islámu a obecných společenských hodnot, jako je například rodina.

Slovo, které se ukázalo jako klíčové při analýze, je zkratka „PKK“ tj. Strana Kurdských pracujících. Kurdové bojující proti ISIS a muslimové, kteří nepřijímají legitimitu ISIS a bojují na kurdské straně, jsou v Dabiqu označováni jako komunističtí „murtaddín“, tj. ti, co se zřekli víry a bojují proti pravé podstatě islámu [14].

Na základě předešlé analýzy (jak kvalitativní, tak kvantitativní) obsahu v časopise Dabiq můžeme stanovit základní konfliktní linie, na kterých ISIS definuje svůj postoj k ostatním aktérům.

Obrázek č. 3: Trojdimenzionální model konfliktních linií ISIS

Zdroj: Autor práce

Uvedené linie charakterizují pohled na svět optikou ISIS. Za nejdůležitější linii můžeme považovat uznání legitimacy chalífátu, po ní následuje linie víry, a jako poslední linie geografické blízkosti.

Věřící (insiders), kteří uznávají chalífát, jsou typickými reprezentanty bojovníků ISIS. Potenciální zahraniční bojovníci naplňují stejnou charakteristiku, jen s tím rozdílem, že je můžeme zařadit mezi outsiders (především na ně je cílena propaganda). Najít příklad nevěřících (insiders), kteří uznávají Chalífát, je velmi problematické; do této skupiny by mohly patřit skupinky, které se podvolily správě ISIS, ale jejich loajalita je více než nestálá a vynucená násilím, typickým případem by mohla být křesťanská menšina, která je nucena platit speciální „daň z víry“ [15]. Do kategorie nevěřící (outsiders), kteří uznávají chalífát, pak nemůžeme v nynější době zařadit nikoho (velmi povrchně by zde případně mohly být zařazena některá média, která často zveličují úlohu ISIS a prezentují činnost této skupiny jako fungujícího státního útvaru).

Mezi věřící outsiders neuznávající Chalífát můžeme zařadit muslimské diaspory v zahraničí, které odsoudily činy ISIS. Mezi insiders se stejnou charakteristikou pak šíitskou a kurdskou menšinu. Mezi nevěřící outsiders neuznávající Chalífát pak můžeme přiřadit západní společenství v čele s USA. Mezi insiders se stejnou charakteristikou pak velmi problematičtě může spadat vládní režim Bašára Asada, kde víra hraje až sekundární úlohu po mocenských zájmech.

Závěr

Na základě analýzy časopisu Dabiq jsme mohli rozpoznat tři základní okruhy témat, kterými se ISIS zabývá, a to (1) téma náboženství, (2) téma ustanovení chalífátu a jeho fungování; a (3) téma popisující vojenské operace. Tato rozdělení v podstatě potvrzuje dřívější analýzu Harleen Gabhir (2014) a lze tedy říci, že časopis si drží stálou strukturu a mění se pouze poměr mezi vymezenými kategoriemi obsahu. Na základě tohoto poměru můžeme reflektovat aktuální situaci ISIS a problémy, kterým čelí. Při zakládání Chalífátu byl například kladen důraz především na jeho fungování a ospravedlnění s odkazy na náboženské učení islámu. Později bylo od této kategorie upouštěno, a to především ve spojitosti se zesílením vojenských úderů vůči ISIS, což se promítlo do rozsahu kategorie zabývající se vojenským operacemi. V poslední době můžeme pozorovat nárůst obsahu zaměřujícího se znovu na fungování a rekrutaci, což může značit potřebu s narůstajícím tlakem upevnit legitimitu existence. V budoucnu výzkumu by bylo vhodné pokračovat v analýze dalších čísel časopisu Dabiq a sledovat průběh vývoje obsahu. Míra obsahu může posloužit jako indikátor, který bude odrážet aktuální situaci uvnitř organizace.

Kvantitativní analýza nám pak odhalila nejčastěji používaná slova v rámci časopisu a jejich vzájemnou provázanost, z které vyplývá základní argumentační linie ISIS. Ta je postavena na náboženských základech, které ospravedlňují fungování Chalífátu, který má být útočištěm všech muslimů, ti mají rovněž povinnost uskutečnit *hijrah* a připojit se k ISIS v boji proti nepřítelům islámu a veškerého muslimstva, které je reprezentováno Západem, západními médii a rovněž místními nepřáteli a odpadlíky, kteří nepřijímají dominantní postavení ISIS (především ší'itská a kurdská menšina). V neposlední řadě jsme představili základní možné rozvržení konfliktních linií, na kterých

ISIS určuje svůj postoj přátelství/nepřátelství. Analýza nám tak pomohla za pomoci kvantitativní a kvalitativní metody utřídit informace a sestavit profil této teroristické organizace na základě vlastních výstupů a sebe prezentace.

Tento článek vznikl v rámci řešení projektu „Metody predikce dlouhodobého geopolitického vývoje střední Evropy“ (VF20102015005), financovaného Ministerstvem vnitra České republiky v rámci programu Bezpečnostního výzkumu 2010-2015

Použité zdroje

Primární zdroje

AlHayat Media Center. 2014. Dabiq (1): The Return of Khilafah.

AlHayat Media Center. 2014. Dabiq (2): The Flood.

AlHayat Media Center. 2014. Dabiq (3): A Call of Hijrah.

AlHayat Media Center. 2014. Dabiq (4): The Failed Crusade.

AlHayat Media Center. 2015. Dabiq (5): Remaining and expanding.

AlHayat Media Center. 2015. Dabiq (6): Al-Qaidah of Waziristan.

Dostupné on-line například z: <<http://worldanalysis.net/14/2014/07/english-publication-iraq-dabiq-issue-1/>> [cit. 2014-02-28].

Sekundární zdroje a poznámky

- [1] Ostřanský, B. Atlas muslimských strašáků aneb Vybrané kapitoly z „mediálního islámu“. Praha: Academia, 2014. ISBN: 978-80-200-2428-2.
- [2] HLOUCHOVÁ, I. a MAREŠ, M. „Soudobé pojetí individuálního dějství. Analýza vybraných příspěvků z časopisu Inspire“. *Bezpečnostní teorie a praxe*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2012, roč. 18, č. 2.
- [3] *Islámský stát* zde bude v tuto chvíli chápán, tak jak ho prezentuje ISIS, tj. určitý typ státního subjektu, přestože se v žádném případě nedá mluvit o státu v pravém slova smyslu z důvodu nenaplnění, a to jak terminologického vymezení, tak i faktickou strukturou a fungováním teroristické organizace ISIS (tuto chybu můžeme často pozorovat v médiích, kde se pojem stát používá velmi volně). Důvodem uvažování o jakémsi druhu „státní správy“ je čistě snahou o usnadnění typologizace článků, jelikož ISIS prezentuje svou činnost jako veřejnou, „státní správu“ nad dobytým územím.
- [4] SCHMID, Alex P. *Violent and Non-Violent Extremism: Two Sides of the Same Coin?* [on-line]. The Hague: International Centre for Counter-Terrorism, 2014 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: <<http://www.icct.nl/download/file/ICCT-Schmid-Violent-Non-Violent-Extremism-May-2014.pdf>>
- [5] HÁJEK, M. Čtenář a stroj. *Vybrané metody sociálněvědní analýzy textu*. Slon, Praha, 2014.
- [6] ČEPELÁK, V. „Kvalita modelů a volba parametrů počítačové textové analýzy v programu COOA.“ *Data a výzkum – SDA Info* 7 (1): 7–28 [on-line]. 2013 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: <<http://dx.doi.org/10.13060/1802-8152.2013.7.1.1>>
- [7] HÁJEK, M. a HÁJEK, Z. *COOA – Software pro analýzu spoluvýskytu slov v textu* [on-line]. Fakulta sociálních věd, Karlova Univerzita v Praze: Fakulta sociálních věd, Karlova Univerzita v Praze, 2009 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: <<http://publication.fsv.cuni.cz/publication.php?id=5308>>
- [8] Al Jazeera. *Profile: IslamicState in Iraq and the Levant*, 2014 [on-line]. [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: <<http://www.aljazeera.com/video/middleeast/2014/06/profile-islamic-state-iraq-levant-201461163836305919.html>>
- [9] The Economist. What ISIS, an al-Qaeda affiliate in Syria, really wants [on-line]. 2014 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: <http://www.economist.com/blogs/economist-explains/2014/01/economist-explains-12#sthash.Z1jXx4qs.dpuf>
- [10] I Stratfor. *Evolution ISIS* [on-line]. 2014 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: <<http://www.stratfor.com/video/evolution-islamic-state-iraq-and-levant#axzz3ALfu8Dyi>>

- [11] Jamestown. *Hot Issue: Dabiq: What Islamic State's New Magazine Tells Us about Their Strategic Direction, Recruitment Patterns and Guerrilla Doctrine* [on-line]. 2014 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: <http://www.jamestown.org/programs/tm/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=42702&cHash=0efbd71af77fb92c064b9403dc8ea838#U_RT6ON_vTq>
- [12] Dostupné například na webu: <https://azelin.files.wordpress.com/2014/06/islamic-state-of-iraq-and-al-shc481m-e2809cislamic-state-news-322.pdf>.
- [13] BARRETT, R. *Foreign fighters in Syria* [on-line]. The Soufan Group, New York, 2014 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: <<http://soufangroup.com/wp-content/uploads/2014/06/TSG-Foreign-Fighters-in-Syria.pdf>>
- [14] IslamDictionary. *Heslo: Chalifat* [on-line]. 2015 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: <<http://www.islamic-dictionary.com/>>
- [15] Guardian. *ISIS: Ultimatum to Iraq Christians* [on-line]. 2014 [cit. 2014-02-28]. Dostupné online z: <<http://www.theguardian.com/world/2014/jul/18/isis-islamic-state-issue-ultimatum-to-iraq-christians>>

Další použité zdroje

- GAMBHIR, H. *Dabiq: The strategic messaging of the Islamic State* [on-line]. Institute for the study of war, 2014 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Dabiq%20Background_Harleen%20Final.pdf>
- Islamweb. *Elektronická verze Koránu v češtině* [on-line]. 2015 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: <<http://www.islamweb.cz/koran/>>
- Quran. *Elektronická verze Koránu v arabštině a angličtině* [on-line]. 2015 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: <<http://quran.com/8/24>>